

עין משפט גר מצוה
קצו א ב ג מיי' פ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכה ד סמג לאוין ז': קצו ד מיי' שס ה': קצו ה מיי' שס פ"א הלכה יח: קצו ו מיי' שס פ"ג הלכה יז:
1

סו:

מאי לא תקצץ ש"מ תרתי. ומקלל חצירו גמרינ או מאז ונשיא או מאז וחרש דליכא למפרך שכן משונים דאזיו אינו משונה אע"ג דצפ' שזועת העדות (שזועות דף נז. ושם ד"ה מקלל) משמע דמחרש לחודיה גמר לה וא"ת וניגמר אזיו ממקלל עצמו וחרש דצפרק שזועת העדות (שס) גמרינ ממקלל עצמו מדכתיב השמר לך ושמור נפשך ויש לומר דאי לאו דאשכחן אזיו דגמרינ מיניה חצירו לא הוה גמרינ בעצמו מה שלא מצינו שאסור בחצירו:

עד שיהיו שניהם שוין. פ"ה בני עונשין וקשה תקשה לרבנן דמחייבין אפי' סקילה וי"ל דלרבנן ניחא דדייניה בסקילה כנערה המאורסה דלא ק"ל מומתו גם שניהם דנשואה כתיב אצל לר"מ דדייניה כנשואה בחנק ה"ל למפטר מהאי קרא והשתא דין לר"מ דין לרבנן כנשואה פטור ומתני' דמיימי לעיל (דף נה:) וחיובין עליה משום אשת איש לא אחיא כוותייהו א"י כרבנן ובארוסה ומיהו כיון דדייקינן לעיל אפי' בהמה כל שכן נשואה אלא כר' יונתן אחיא כיון דלא מוקי גם שניהם אלא למעוטי מעשה הורדוס ועוד וי"ל דלרבנן כיון דאין דינם משתנה בשביל קטנות מסתברא שפיר לאוקומי גם שניהם לדרשה אחריתי ומתני' דלעיל כרבנן אצל לר"מ דמשתנה דינו מסקילה לחנק בקטנה ארוסה סברא הוא דנשואה דרשינן גם שניהם לפטור לגמרי ור"ת מפרש דלא קאמר שניהן שוין בני עונשין אלא שוין במיתה אחת והשתא לרבנן דבא על הקטנה בסקילה שפיר כיון דאם הייתה היא בת עונשין היו שוין במיתה אחת אצל לר"מ בא על הקטנה בחנק דאם הייתה בת עונשין הייתה בסקילה ואין זה שוין במיתה אחת א"כ נשואה קטנה לכ"ע במיתה אחת שוין וא"ת בת כהן שהיא בשריפה וצוועה בחנק ליפטריה לגמרי כיון דאין שניהם שוין במיתה אחת וי"ל דלמפטר לגמרי אי אפשר משום דדרשינן[[] לגבי וזממים לעשות לאחיו ולא לאחיות:

מעשה חידודין. קשה דצפרק הבא על יצמתו (יבמות דף נה:) משמע דלא צעי קרא דפרין פשיטא פרילותא קאסר רחמנא ולגירסת הספרים מעשה הורדוס נמי קשה דהוא ממעט מדכתיב (ויקרא יט) שכבת זרע פרט למשמש מתהס: **והאי** לבדו **מאי** דריש ביה לבדתניא. וא"ת הא ר"מ אית ליה הך ברייתא דקתני מתני' הראשון בסקילה והשני בחנק וא"כ

הכי קאמר שמואל מ"ט שתיק רב לימא ליה ומת האיש הא לר"מ אית ליה לאידך דרשה ויש לומר דתרתי שמעת מיניה:

רבניא

לגמרי איהו מיהא מייחייב: **שניהם שוין**. בני עונשין: **למעוטי מעשה** חדודין. מחדד ומקשה אכרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ד' ג.) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לצדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לצדו דהיינו ראשון שביאתו היתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל בריש פירקין [נא:]: **אם תחלה ביאסה בנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שינאה מחנק לסקילה ולא ינאה אלא בציאה ראשונה דכתיב לצדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתמה אלא בציאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי** וכן. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ביאה והתם אתחלת ביאה נמי קפיד:

מאי לא תקלל ש"מ תרתי: **בתני'** אהבא על נערה המאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה באו עליה שנים הראשון בסקילה והשני בחנק: **גמ'** תנו רבנן ‏‏^[ד]‏ נערה ‏‏^[ה]‏ ולא בוגרת בתולה ולא בעולה מאורסה ולא נשואה ‏‏^[ב]‏ בבית אביה ‏‏^[ז]‏ פרט לשמסר האב לשלוחי הבעל אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים נערה המאורסה יאפי' קטנה במשמע א"ל רב אחא מדפתי לרבינא ממאי דמתני' ר"מ היא ולמעוטי קטנה נמי דילמא רבנן היא ולמעוטי בוגרת ותו לא א"ל האי אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה אינו חייב אלא על נערה בתולה מאורסה מיבעי ליה ‏‏^[א]‏ ותו לא מידי בעא מיניה ר' יעקב בר אדא מרב בא על הקטנה מאורסה לר"מ מהו לגמרי ממעיט ליה או מסקילה ממעיט ליה א"ל מסתברא מסקילה ממעט ליה והכתיב ‏‏^[ו]‏ ומתו גם שניהם עד שיהו שניהן שוין שתיק רב אמר שמואל **מאי טעמא** שתיק רב ונימא ליה יומת האיש אשר שכב עמה לבדו כתנאי ומתו גם שניהם ‏‏^[ד]‏ עד שיהו שניהן שוין דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר ‏‏^[ה]‏ יומת האיש אשר שכב עמה לבדו ואידך ההיא ומתו גם שניהם **מאי דריש** ביה אמר רבא למעוטי מעשה ‏‏^[א]‏ חידודים ואידך מעשה חידודים לאו כלום יהיא ואידך האי לבדו **מאי** דריש ביה ‏‏^[ב]‏ כדתניא באו עליה עשרה בני אדם ועדיין היא בתולה כולם בסקילה ר' אומר הראשון בסקילה וכולן בחנק תנו רבנן ‏‏^[ג]‏ ובת איש הוא אומר ומת האיש אשר שכב עמה לבדו **מאי** קאמר אמר רב הונא בריה דרב יהושע רבי כר' ישמעאל סבירא ליה דאמר ארוסה יצאה לשריפה ולא נשואה והכי קאמר אם תחילת ביאה בזנות בשריפה אידך בחנק **מאי** וכן כי התם מה התם בתחילת ביאה קמשתעי קרא הכא נמי בתחילת ביאה קמשתעי קרא אמר ליה רב ביבי בר אביי מר לא הכי אמר ומנו רב יוסף ר' כר' מאיר **ס"ל** דאמר ‏‏^[ג]‏ נשאת לאחד מן הפסולין מיתתה בחנק והכי קאמר אם תחילת אחלתה בזנות בשריפה ואידך בחנק ומאי וכן סימנא

לא סקלג שתי קללות במשמע ואלהים נמי צ' לשונות יש בו הלכך לא תקלל דרשינן אתרווייהו: **בתני'** **אינו חייב** סקילה: **עד שספא נערה**. אצל קטנה שקדשה אביה הבא עליה בסקטנותה אינו בסקילה ופלוגמא דתנאי היא איכא למ"ד בחנק ואיכא למ"ד פטור לגמרי: **צפולה**. ולא בעולה: **מאורסה**. ולא נשואה ואפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה דקרינא ביה צפולה מיהו לא קרינא ביה מאורסה: **והיא צניס אביה**. למעוטי מסרה אבא לשלוחי הבעל וזינתה בדרך: **באו עליה שנים**. ועדיין היא צפולה כגון שבאו עליה שלא כדרכה: **הראשון בסקילה**. דמשכבי אשה כתיב (ויקרא יט): **והשני בחנק**. דבעולה היא והא סתמא רבי היא דאמר שלא כדרכה נפקא ליה מכלל צפולה לקמן: **גמ'** **ס"ר נערה ולא בוגר**. אקרא קאי כי תהיה נערה צפולה מאורסה וגו' (דברים כג) וסקילה כתיבא התם. נערה משתביא שתי שערות עד שירצה שחור על הלצן ואין דין נערות לבגרות אלא ו' חדשים בלבד: **בית אביה**. צפרשת מוציא שם רע כתיב (שם) לזנות בית אביה והתם נמי סקילה כתיבא: **זו דברי ר"מ**. אמתניתין קאי דקתני עד שמהא נערה ומשמע למעוטי קטנה זו דברי ר"מ דאמר בכתובות באלו נערות (דף כט.) קטנה אין לה קנס חמשים כסף דנערה דוקא כתיב ולא קטנה הלכך גבי נערה המאורסה אין קטנה במשמע: **אצל חכמים**. שנתלקו עליו ואמרו יש קנס במקום מכר חולקין עליו אף כאן ואומרים קטנה ארוסה בסקילה ולא מיעט הכתוב אלא בוגרת: **דילמא**. למעוטי בוגרת ותו לא אחא למעוטי מידי: **א"ל** א"כ האי עד שמהא נערה האי לינשא משמע בהדיא למעוטי קטנה דהכי משמע אינו חייב בסקטנותה עד שתגדיל ותהא נערה ואי למעוטי בוגרת לחודא ארמא הכי איבעיא ליה למתני אינו חייב אלא על נערה צפולה וכו': **ותו לא מידי**. אין עוד להקניט בדבר דודאי מתני' ר"מ היא: **לר"מ**. דאוקמה למתני' דממעט קטנה חליצה: **לגמרי קא ממעט** ליה. דפטרינן ליה לגבירא ממימה הואיל והיא פטורה ללאו בת עונשין היא ולא קרינן בזה ומתו גם שניהם דכתיב גבי שוכב עם אשה בעולת בעלי^[א]: **או דילמא מסקילה ממעט** ליה. אצל חנק מחייבי: **שפיק**. רצ: **ונימא** ליה **ומה האיש השוכב עם האשה לבדו**. בארוסה כתיב ואם צדשה ימנא האיש את הנערה המאורסה והחזיק בה האיש ושכב עמה ומת האיש אשר שכב

עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא בהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להביא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור ידיה לאו משום אונס אלא משום קטנות דליהי לאו בת עונשין רבינא **למעוטי מעשה** חדודין. מחדד ומקשה אכרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ד' ג.) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לצדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לצדו דהיינו ראשון שביאתו היתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל בריש פירקין [נא:]: **אם תחלה ביאסה בנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שינאה מחנק לסקילה ולא ינאה אלא בציאה ראשונה דכתיב לצדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתמה אלא בציאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי** וכן. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ביאה והתם אתחלת ביאה נמי קפיד:

סימנא

מסורת הש"ס

(א) כתובות מט., (ב) גי' שם מח.; (ג) נוסח לו: וש"נ.; (ד) קידושין י. (וערכין ז.). (ה) נפי' צענוך עקן הכדוש; (ו) לעיל נא.; (ז) (תרומות פ"י מ"ב לעיל נא. כריתות ז.י., (ט) (דברים כג.), (י) (לעיל נא.; (יב) (תנאים יבמות נה: ד"ה לאמר וכן בהל"ש שם סי' ד.), (יג) (קידושין ט.; (יד) (לעיל נא.; (טו) (תנאים יבמות נה: ד"ה לאמר וכן כתבו ישוב לה.),

תורה אור השלם

1. כי יזקה נַכַר בתוליה מארְשָׁה לְאִישׁ וּמִצָּאָהּ אִישׁ בָּעִיר וְשָׁכַב עִמָּה: דברים כב כג
2. וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנָּעֶר אֶל פֶּתַח בֵּית אֲבִיהָ וְיִסְקְלוּהָ אֵנָשׁ עֲרֵהָ בְּאֲבָנִים וּמֵתָה: כי עֲשֵׂתָהּ בְּבִלָּה בִּישְׂרָאֵל לְזִנוּת בֵּית אֲבִיהָ וּבַעֲרַת הָרָע מִקִּרְבָּהּ: דברים כב כא
3. כִּי יִמְצָא אִישׁ שֹׁכֵב עִם אִשָּׁה בְּעֵלְתּוֹ בַּעַל וּמְתוֹ גַּם שְׂנֵיהֶם הָאִשׁ הַשֹּׁכֵב עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבַעֲרַת הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל: דברים כב כב
4. וְאִם בִּשְׂדֵה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת הַנָּעֶר הַמֵּאֻרָשָׁה וְהַחֲזִיק בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּה: דברים כב כה
5. וּבֵת אִישׁ בָּחוּן בִּי תַחֲלֹל לְזִנוּת אֶת אֲבִיהָ הִיא מִחֻלָּלָה בְּאֵשׁ תִּשְׂרָף: ויקרא כא ט

מוסף רש"י

מאורסה ולא נשואה. נכסה לחופה ואע"פ שלא נבעלה, ידא נבעלה הו' מני ליה צפולה (כתובות טו.). ותו לא מידי. ליכא לשטיי מדי (לעיל טו.) אין לזון אחר דבר זה (סוכה לו:) מו ליכא לאשטיי מדי (שורבין קג:) אין להסיב על ק (יבמות לט. קדושין כא:) אין להקשות על דבר זה (ע"ז כז. טו.). שניהם. מיוחד לדרשה (שורבין ז.). עד שיהו שניהן שוין. בני עונשין, למעוטי גדול הבא על הקטנה (קדושין י.) הנואף והטאפת יכו בני עונשין, אצל אם הימה היא קטנה והוא גדול, או הוא קטן דלאו בר עונשין והיא גדולה ובת עונשין, אין הגדול נהרג (שורבין ז.). ועדיין היא בתולה. שבאו כולן עליה שלא כדרכה (קדושין טו.) נשאת לאחר מן הפסולין מיתתה בחנק. שנפסקה עד עולם ונתחללה הכי היא סרה גמורה (לעיל זא.) דאע"ג דמטיקרא לאו זיה היא, השתא מיהא זרה היא (כירותות ז.).